

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA w ŁODZI

ul. Piotrkowska 120

90-006 Łódź

Tel. (0-42) 636-36-89, Fax (0-42) 636-07-12

E-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO-61- 8/08/AK -8

Łódź, dnia 17 czerwca 2008 r.

DECYZJA Nr RŁO 24/2008

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm. Dz. U. Nr 99, poz. 660, Dz. U. Nr 171, poz. 1206) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134 poz. 939), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko Barbarze Szal, zam....., prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Polskie Biuro Podróży w Sandomierzu, ul. Rynek 24, 27-600 Sandomierz,

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

po uprawdopodobnieniu stosowania przez tego przedsiębiorcę **praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów**:

a) o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, we wzorcu umowy pn.: „Warunki uczestnictwa W imprezach organizowanych przez Polskie Biuro Podróży w Sandomierzu” o treści:

„Wszelkie niezgodności, potwierdzone przez pilota lub świadczącego usługę (gestora bazy, kontrahenta) mogą Państwo zgłosić w Biurze nie później niż 15 dni od zakończenia realizacji świadczeń”,

b) o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu we wzorcu umowy pn.: „Warunki uczestnictwa W imprezach organizowanych przez Polskie Biuro Podróży w Sandomierzu” postanowienia, które jest bezprawne w świetle art. 17 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U z 2004 r. Nr 223, poz. 2268, ze zm.) o treści:

„Biuro zastrzega sobie jednak prawo do zmiany ceny w wyjątkowych przypadkach, a mianowicie:

b/ wzrostu ceł, podatków, kosztów wiz lub opłat należnych za usługi lotniskowe, załadunkowe itp.

W terminie krótszym niż 20 dni od daty rozpoczęcia wyjazdu cena nie ulegnie podwyższeniu”,

i przyjęciu zobowiązania Barbary Szal, ..., do zaniechania tych działań poprzez natychmiastowe wyeliminowanie z wzorca umowy postanowień kwestionowanych przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i opracowanie do dnia 20 czerwca 2008 r. nowego wzorca umowy oraz aneksowanie umów istniejących już w obrocie prawnym do dnia 30 czerwca 2008 r.:

nakłada się obowiązek wykonania tego zobowiązania do dnia 30 czerwca 2008 r. poprzez opracowanie i wprowadzenie do obrotu prawnego nowego wzorca umowy nie zawierającego postanowień kwestionowanych przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz aneksowanie umów istniejących już w obrocie prawnym zgodnie z nowo przyjętym wzorcem umowy, w terminach wskazanych w zobowiązaniu.

II. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm. Dz. U. Nr 99, poz. 660, Dz. U. Nr 171, poz. 1206) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134 poz. 939)

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

nakłada się na Barbarę Szal, ... obowiązek złożenia sprawozdania o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania:

- **do dnia 25 czerwca 2008 r. doręczenie nowego wzorca umowy,**
- **do dnia 2 lipca 2008 r. dowodów potwierdzających** aneksowanie umów istniejących już w obrocie prawnym zawierających kwestionowanego postanowienia wzorca umowy „Warunki uczestnictwa W imprezach organizowanych przez Polskie Biuro Podróży w Sandomierzu”.

Uzasadnienie

W dniu 20 grudnia 2007 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej: „Prezes Urzędu”) wszczął postępowanie wyjaśniające, mające na celu badanie rynku świadczenia usług turystycznych w zakresie stanu konkurencji na tym rynku oraz stanu ochrony praw konsumentów, w szczególności w zakresie możliwych naruszeń praw konsumentów w związku ze stosowaniem niedozwolonych postanowień umownych. W ramach ww. postępowania Prezes Urzędu dokonał między innymi kontroli wzorców umów stosowanych przez Barbarę Szal, zam. ...., prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą Polskie Biuro Podróży, ul. Rynek 24, 27-600 Sandomierz (zwana dalej: „Barbara Szal”). W wyniku kontroli Prezes Urzędu ustalił, że Barbara Szal we wzorcu umowy „Warunki uczestnictwa W imprezach organizowanych przez Polskie Biuro Podróży w Sandomierzu” (zwany dalej: „wzorec umowy”) stosuje postanowienia o treści:

- „Wszelkie niezgodności, potwierdzone przez pilota lub świadczącego usługę (gestora bazy, kontrahenta) mogą Państwo zgłosić w Biurze nie później niż 15 dni od zakończenia realizacji świadczeń”(pkt 7 zdanie ostatnie wzorca umowy),
- „Biuro zastrzega sobie jednak prawo do zmiany ceny w wyjątkowych przypadkach, a mianowicie:

b/ wzrostu ceł, podatków, kosztów wiz lub opłat należnych za usługi lotniskowe, załadunkowe itp.

W terminie krótszym niż 20 dni od daty rozpoczęcia wyjazdu cena nie ulegnie podwyższeniu” (pkt 6 wzorca umowy).

W wyniku przeprowadzonej analizy Prezes Urzędu ustalił, że postanowienie wskazane w pkt 7 zdanie ostatnie wzorca umowy jest tożsame z klauzulą wpisaną do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (zwany dalej: „Rejestr”) pod pozycją 606, w dniu 3 stycznia 2006 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej: „Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów”) z dnia 10 listopada 2005 r., sygnatura akt XVII AmC 87/04, o treści: „Wszelkie niezgodności, potwierdzone pisemnie przez pilota lub świadczącego usługę (gestora bazy, kontrahenta) mogą Państwo zgłosić w biurze nie później niż 14 dni od zakończenia świadczeń”. Natomiast postanowienie wskazane w pkt 6 wzorca umowy jest sprzeczne z art. 17 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U z 2004 r. Nr 223, poz. 2268, ze zm. – zwana dalej: „ustawa o usługach turystycznych”) i tym samym bezprawne.

W dniu 23 kwietnia 2008 r. Prezes Urzędu wszczął z urzędu Postanowieniem Nr 1/61-8/08 (dowód: karty Nr 1 – 2) postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Barbarę Szal praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na godzącym w nie, bezprawnym stosowaniu we wzorcu umowy „Warunki uczestnictwa W imprezach organizowanych przez Polskie Biuro Podróży w Sandomierzu” postanowień o następującej treści:

- „Wszelkie niezgodności, potwierdzone przez pilota lub świadczącego usługę (gestora bazy, kontrahenta) mogą Państwo zgłosić w Biurze nie później niż 15 dni od zakończenia realizacji świadczeń” - które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego,
- „Biuro zastrzega sobie jednak prawo do zmiany ceny w wyjątkowych przypadkach, a mianowicie:
  - b/ wzrostu ceł, podatków, kosztów wiz lub opłat należnych za usługi lotniskowe, załadunkowe, itp.

W terminie krótszym niż 20 dni od daty rozpoczęcia wyjazdu cena nie ulegnie podwyższeniu,

które jest niezgodne z art. 17 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych ,

co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 cytowanej na wstępie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania (dowód: karty Nr 11 – 15), Barbara Szal w piśmie z dnia 12 maja 2008 r. poinformowała, iż odstępuje od stosowania klauzul, które zostały wskazane w postanowieniu Prezesa Urzędu o wszczęciu przedmiotowego postępowania poprzez nie stosowanie ich w nowo zawieranych umowach. Dodatkowo w piśmie z dnia 28 maja 2008 r. zobowiązała się do opracowania do dnia 20 czerwca 2008 r. nowego wzorca umowy, który nie będzie zawierał kwestionowanych przez Prezesa Urzędu postanowień oraz oświadczyła, iż do dnia 30 czerwca 2008 r. przygotowuje i roześle aneksy do realizowanych już umów. Jednocześnie w związku z przyjętymi zobowiązaniami Barbara Szal wystąpiła z wnioskiem o wydanie w przedmiotowym postępowaniu decyzji w trybie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007

r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm. Dz. U. Nr 99, poz. 660, Dz. U. z Nr 171, poz. 1206) (zwana dalej: „ustawa o okik.”) (dowód: karta Nr 15).

Prezes Urzędu ustalił co następuje:

Barbara Szal jest przedsiębiorcą wpisanym pod numerem 857 do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Wójta Gminy w Dwikożach i prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Polskie Biuro Podróży w Sandomierzu. Zgodnie z przedstawionym aktualnym zaświadczeniem o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej przedmiotem działalności Barbary Szal są usługi turystyczne prowadzone między innymi w ramach działalności organizatorów turystyki (dowód: karta Nr 9).

Przedmiotem analizy Prezesa Urzędu w ramach niniejszego postępowania był wzorzec umowy o nazwie „Warunki uczestnictwa W imprezach organizowanych przez Polskie Biuro Podróży w Sandomierzu”. Jest to wzorzec umowy w rozumieniu art. 384 § 1 kodeksu cywilnego.

We wskazanych powyżej wzoru umowy Barbara Szal ustaliła jednostronnie następujące postanowienia:

1. „Wszelkie niezgodności, potwierdzone przez pilota lub świadczącego usługę (gestora bazy, kontrahenta) mogą Państwo zgłosić w Biurze nie później niż 15 dni od zakończenia realizacji świadczeń”.
2. „Biuro zastrzega sobie jednak prawo do zmiany ceny w wyjątkowych przypadkach, a mianowicie:
b/ wzrostu ceł, podatków, kosztów wiz lub opłat należnych za usługi lotniskowe, załadunkowe, itp.
W terminie krótszym niż 20 dni od daty rozpoczęcia wyjazdu cena nie ulegnie podwyższeniu”. (dowód: karta Nr 8).

Ponadto Prezes Urzędu ustalił, że Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w wyroku z dnia 10 listopada 2005 r., sygnatura akt XVII AmC 87/04, uznał za niedozwolone, postanowienie umowne o treści: „Wszelkie niezgodności, potwierdzone pisemnie przez pilota lub świadczącego usługę (gestora bazy, kontrahenta) mogą Państwo zgłosić w biurze nie później niż 14 dni od zakończenia świadczeń”. Postanowienie to zostało wpisane pod pozycją 606, w dniu 3 stycznia 2006 r. do Rejestru. Natomiast uprawnienie organizatora turystyki do zmiany ceny ustalonej w umowie w wyniku wzrostu ceł, podatków, kosztów wiz lub opłat należnych za usługi lotniskowe, załadunkowe, itp. wynika z art. 17 ust. 1 ustawy o usługach turystycznych. Zgodnie z ust. 2 przywołanego art. 17 ustawy o usługach turystycznych ustalona w umowie cena nie może być podwyższona w okresie 20 dni przed datą wyjazdu. Ww. artykuł stanowi zamknięty katalog przyczyn wzrostu cen imprezy turystycznej i nie może być rozszerzony. Na podstawie ww. artykułu cena ustalona w umowie nie może być podwyższona, chyba że umowa wyraźnie przewiduje możliwość podwyższenia ceny, a organizator turystyki udokumentuje wpływ na podwyższenie ceny jednej z następujących okoliczności:

- 1) wzrostu kosztów transportu;
- 2) wzrostu opłat urzędowych, podatków lub opłat należnych za takie usługi, jak lotniskowe, załadunkowe lub przeładunkowe w portach morskich i lotniczych;
- 3) wzrostu kursów walut,

a ust. 2. tego artykułu ustala, iż w okresie 20 dni przed datą wyjazdu cena ustalona w umowie nie może być podwyższona.

Prezes Urzędu zważył co następuje:

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o okik, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 ww. ustawy, przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Za bezprawne działanie przedsiębiorcy uznaje się między innymi stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.). Wskazany przepis zawiera otwarty katalog działań stanowiących praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów.

Stwierdzenie praktyki określonej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o okik wymaga wykazania, że spełnione zostały łącznie trzy przesłanki:

- 1) działanie przedsiębiorcy,
- 2) noszące znamiona bezprawności,
- 3) godzące w zbiorowy interes konsumentów.

Ad. 1) Stosownie do art. 4 pkt 1 ustawy o okik, ilekroć w ustawie jest mowa o przedsiębiorcy, rozumie się przez to przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej (...). Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095 ze zm.) jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej. Przepis art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową, wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły.

Podmiot przeciwko któremu toczy się postępowanie jest przedsiębiorcą wpisanym pod numerem pod numerem 857 do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Wójta Gminy w Dwikozach i prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Polskie Biuro Podróży w Sandomierzu, tym samym jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o okik.

Prezes Urzędu stwierdza, że Barbara Szal jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o okik.

Ad. 2) Dla uznania działania przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest, aby miało ono charakter bezprawny.

Bezprawność to sprzeczność zachowania z przepisami prawa oraz z zasadami współżycia społecznego. Chodzi więc o sprzeczność z szeroko rozumianym porządkiem prawnym jako całością. Bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, niezależnym od wystąpienia szkody czy od zamiaru podmiotu dopuszczającego się działań bezprawnych.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy o usługach turystycznych cena ustalona w umowie nie może być podwyższona, chyba że umowa wyraźnie przewiduje możliwość podwyższenia ceny, a organizator turystyki udokumentuje wpływ na podwyższenie ceny jednej z następujących okoliczności:

- 1) wzrostu kosztów transportu;
- 2) wzrostu opłat urzędowych, podatków lub opłat należnych za takie usługi, jak lotniskowe, załadunkowe lub przeładunkowe w portach morskich i lotniczych;
- 3) wzrostu kursów walut.

Ponadto ust. 2. tego artykułu stwierdza, iż w okresie 20 dni przed datą wyjazdu cena ustalona w umowie nie może być podwyższona.

Barbara Szal we wzorcu umowy jednostronnie ustaliła, że „Biuro zastrzega sobie jednak prawo do zmiany ceny w wyjątkowych przypadkach, a mianowicie:

b/ wzrostu ceł, podatków, kosztów wiz lub opłat należnych za usługi lotniskowe, załadunkowe, itp.

W terminie krótszym niż 20 dni od daty rozpoczęcia wyjazdu cena nie ulegnie podwyższeniu”.

Porównanie treści wzorca umowy z zapisami art. 17 ustawy o usługach turystycznych wskazuje, że kształtuje on prawa konsumenta w sposób sprzeczny z obowiązującym prawem. Przede wszystkim umożliwia Barbarze Szal podwyższenie ceny usługi w innych przypadkach niż określone w ustawie o usługach turystycznych. Rozszerza katalog przyczyn podniesienia ceny imprezy turystycznej nie tylko do udokumentowanych przyczyn wskazanych w ustawie dotyczących podniesienia ceny imprezy turystycznej, ale również do innych podobnych przypadków zgodnie z punktem b kwestionowanego postanowienia wzorca umowy. Ponadto Barbara Szal wydłużyła termin upoważniający ją do zmiany cen usług turystycznych ponad termin wskazany w art. 17 ust. 2 ustawy o usługach turystycznych. Sprzeczność postanowienia umowy z przepisami art. 17 ust. 1 i 2 ww. ustawy niewątpliwie stanowi o bezprawności działania Barbary Szal. Należy nadmienić, że w wyroku z dnia 22 czerwca 2005 r., sygnatura akt: XVII Amc 90/2004 Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów stwierdził, że „Biuro podróży nie ma prawa dowolnie wskazywać okoliczności, na skutek których cena wycieczki może zostać podwyższona (...)” (Gazeta Prawna 2005/137 str. 15).

Art. 24 ust. 2 ustawy o okik zawiera przykładowy katalog praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o okik, za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.) (zwany dalej: „k.p.c.”).

Na mocy art. 479⁴⁵ § 1 k.p.c., Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest obowiązany przesyłać Prezesowi Urzędu odpis każdego prawomocnego wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Na podstawie takich wyroków, Prezes Urzędu jest zobowiązany do prowadzenia rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, stosownie do art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Przepis art. 479⁴⁵ § 3 k.p.c. ustanawia zasadę tzw. formalnej jawności Rejestru, stanowiąc, że Rejestr jest jawny. Jawność Rejestru oznacza, że Rejestr jest dostępny dla każdego zainteresowanego, czyli każdy ma do niego prawo wglądu. Skutkiem formalnej jawności Rejestru jest niemożność zasłaniania się nieznaną okolicznością dokonanych w nim wpisów.

W rejestrze tym przytacza się treść postanowień wzorców umowy uznanych przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone.

W ocenie Prezesa Urzędu, wpisanie takich postanowień do rejestru, o którym mowa wyżej, oznacza, że od tej chwili postanowienia te są zakazane we wszystkich wzorcach umów. Zakaz stosowania postanowień wpisanych do Rejestru, dotyczy nie tylko tego przedsiębiorcy, przeciwko któremu zapadł wyrok w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, lecz również innych przedsiębiorców z danej branży. Za takim ujęciem przemawia podstawowy cel postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, jakim jest usunięcie z obrotu postanowień, które Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone. Chodzi bowiem o to, by konsumenci nie byli narażeni na te postanowienia w przyszłości w umowach zawieranych z innymi przedsiębiorcami. Ponadto, zdaniem Prezesa Urzędu, zakaz stosowania niedozwolonych postanowień wpisanych do Rejestru dotyczy także postanowień podobnych. Przedsiębiorcy stosują bowiem postanowienia, których istota jest taka sama, lecz konstrukcja gramatyczna, szyk wyrazów w zdaniu są różne. W związku z tym, zakazane jest też stosowanie postanowienia, którego zakres jest tożsamy z zakresem postanowienia wpisanego do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. Nie jest konieczna dokładna, literalna identyczność tych postanowień.

Stanowisko Prezesa Urzędu znajduje uzasadnienie w orzecznictwie. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (Sygn. akt III SZP 3/06) wskazał, iż stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do Rejestru, może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Sąd Najwyższy uznał również, iż jeżeli Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uzna określoną klauzulę za niedozwoloną w wyniku przeprowadzonej kontroli abstrakcyjnej i zostanie ona wpisana do Rejestru, praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23a ust. 2 ustawy o okik¹ dopuszcza się każdy z przedsiębiorców, który wprowadza do stosowanych klauzul zmiany o charakterze kosmetycznym, polegające np. na przestawieniu szyku wyrazów lub zmianie użytych wyrazów, jeżeli zmiany te nie prowadzą do zmiany istoty klauzuli.

W ocenie Prezesa Urzędu stosowane przez Barbarę Szal we wzorcu umowy postanowienie o treści: „Wszelkie niezgodności, potwierdzone przez pilota lub świadczącego usługę (gestora bazy, kontrahenta) mogą Państwo zgłosić w Biurze nie później niż 15 dni od zakończenia realizacji świadczeń” jest tożsame z postanowieniem wpisanym pod pozycją 606 do Rejestru. Postanowienie to zostało wpisane do Rejestru w dniu 3 stycznia 2006 r. na podstawie wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 10 listopada 2005 r., sygnatura akt XVII AmC 87/04, o treści: „Wszelkie niezgodności, potwierdzone pisemnie przez pilota lub świadczącego usługę (gestora bazy, kontrahenta) mogą Państwo zgłosić w biurze nie później niż 14 dni od zakończenia świadczeń”. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w cytowanym wyżej wyroku zgodził się z zrzutami Prezesa Urzędu i uznał, iż ww. postanowienie narusza art. 385¹ § 1 k.c., gdyż nakłada na konsumenta bardzo rygorystyczne obowiązki uzyskania pisemnego oświadczenia pilota lub innego miejscowego przedstawiciela biura o wystąpieniu wad. Obowiązek ten zdaniem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie ma nic wspólnego z obowiązującymi przepisami wynikającymi z ustawy o usługach turystycznych. Obowiązek ten w praktyce może być niemożliwy do zrealizowania,

---

¹ W dniu 21 kwietnia 2007 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów. Na podstawie art. 137 ww. ustawy straciła moc ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów. Obecnie praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów została uregulowana w przepisie art. 24 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.

godzącym w interesy konsumenta, narażającym na utratę przyznanych uprawnień wynikających z wadliwego wykonywania usługi przez organizatora turystyki. Ponadto zastosowany w ocenianym zapisie termin do składania reklamacji może powodować, iż klienci będą się wstrzymywać ze składaniem reklamacji z uwagi na krótki czas do jej złożenia. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zwrócił uwagę, że art. 11 ustawy o usługach turystycznych w przedmiocie umów z klientami – w zakresie nieuregulowanym ustawą – odsyła do przepisów kodeksu cywilnego (art. 638 k.c.). Oznacza to, że do terminu dochodzenia roszczeń klientów z powodu nienależytego wykonania umowy, znajdują zastosowanie odpowiednie przepisy kodeksu cywilnego dotyczące rękojmi za wady. W związku z powyższym Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał, że powyższy zapis jest również sprzeczny z art. 385³ pkt 2 kodeksu cywilnego.

Postanowienie kwestionowane przez Prezesa Urzędu oraz postanowienie wpisane do rejestru, o którym mowa wyżej, pod pozycją 606, mogą zostać uznane za tożsame. Postanowienia te są prawie identyczne co do treści i każde z nich przewiduje, podobny (różniący się tylko jednym dniem w podanej liczbie dni), zbyt krótki termin na złożenie reklamacji przez konsumenta jak również nakłada na niego bardzo rygorystyczne obowiązki uzyskania oświadczenia pilota lub innego miejscowego przedstawiciela biura o wystąpieniu wad. Ponadto, zarówno Barbara Szal, której został postawiony zarzut w przedmiotowym postępowaniu, jak i przedsiębiorca, który stosował we wzorcu umowy postanowienie uznane za niedozwolone na mocy ww. wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (pierwotny adresat postanowienia uznanego za niedozwolone) prowadzili działalność gospodarczą na rynku usług turystycznych.

Tym samym, w ocenie Prezesa Urzędu, stosowanie przez Barbarę Szal we wzorcu umowy postanowień wskazanych w sentencji decyzji można uznać za bezprawne.

Ad. 3) Przepisy ustawy o okik nie definiują pojęcia zbiorowego interesu konsumentów. Przepis art. 24 ust. 3 ustawy o okik stanowi jedynie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Z całą pewnością mamy do czynienia ze zbiorowym interesem konsumentów wówczas, gdy działanie przedsiębiorcy dotyczy, bądź może dotyczyć nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zindywidualizować.

W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem praw nieograniczonej i nieokreślonej liczby konsumentów, którzy zapoznali się, bądź mogli zapoznać się z dostępnym powszechnie wzorcem umowy zawierającym postanowienia, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone i są sprzeczne z ustawą o usługach turystycznych i zawarli, bądź mogli zawrzeć umowę z Barbarą Szal. W tej sytuacji bezprawne zachowanie przedsiębiorcy nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z naruszonymi uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej grupy kontrahentów Barbary Szal.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o okik, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1 ustawy o okik, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania – że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 ustawy o okik, a przedsiębiorca

któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. Ponadto, stosownie do art. 28 ust. 2 ustawy o okik, Prezes Urzędu może określić termin wykonania zobowiązań.

Jak wykazano w niniejszej decyzji, okoliczności sprawy uprawdopodobniły, że Barbara Szal stosuje praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, określone w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o okik. Jednocześnie Barbara Szal zobowiązała się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia wskazanym naruszeniom.

Stosownie do przepisu art. 28 ust. 2 ustawy o okik, Prezes Urzędu nałożył na Barbarę Szal obowiązek wykonania przyjętego zobowiązania do dnia 30 czerwca 2008 r.

Wobec spełnienia przesłanek wydania decyzji na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy o okik, Prezes Urzędu orzekł jak w pkt I sentencji.

Jednocześnie, zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy o okik, w decyzji nakładającej na przedsiębiorcę obowiązek wykonania zobowiązania, Prezes Urzędu nakłada na Barbarę Szal obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań. Stosownie do ww. przepisu, Prezes Urzędu wyznaczył Barbarze Szal termin złożenia sprawozdania o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania do dnia 2 lipca 2008 r.

Wobec powyższego, Prezes Urzędu orzekł jak w pkt II sentencji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o okik w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów
Dyrektor Delegatury

Barbara Romańczak-Graca

Otrzymuje:

Barbara Szal